

Llyfr Log Myfyrwyr Sgiliau Arian a Chyllid

Lefel 1 - Uned 1

Uned 1 Materion Ariannol ar gyfer Cynllunio Gyrfa

1.1 Deall eich tâl

Adolygu Taflen Ffeithiau Addysg Nationwide - *Earning Money* (FA1) wedyn atebwch y cwestiynau isod.

Defnyddiwch y tudalennau gwag ar ddiwedd yr uned hon os na fydd gennych ddigon o le.

1.1.1 Pa bedwar peth sy'n gwneud gwahaniaeth i'r hyn rydych chi'n ei **ennill**?

- a.
 b.
 c.
 ch.

1.1.2. Beth yw'r gwahaniaeth rhwng **cyflog** a **thâl**? (AC 1.1)

.....

1.1.3. Beth yw'r gwahaniaeth rhwng **tâl crynswth** a **thâl net**?

.....

1.1.4. Pa **dreth** sy'n cael ei dynnu o'ch cyflog neu'ch tâl a beth mae'r dreth yn helpu i dalu amdano? (AC 1.2)

.....

1.1.5. Beth yw **Yswiriant Gwladol**? (AC 1.2)

.....

Disgrifiwch dair ffordd y gall person sy'n derbyn cyflog fod yn wahanol i berson sy'n ennill tâl. Mae'r cyntaf wedi ei gwblhau:

	Gweithiwr Cyflogedig	Gweithiwr sy'n derbyn Tâl
Amllder derbyn tâl	Cael ei dalu i mewn i'r cyfrif banc bob mis	Bob wythnos, weithiau i'r banc ond gall fod mewn arian parod
Tâl salwch		
Tâl am oriau ychwanegol		
Tâl bonws		

1.2 Sut i gyfrifo eich tâl

1.2.1 Gweithgaredd 1 (AC 1.3) Newid i 3.1

Edrychwch ar-lein neu yn eich papur lleol am swyddi gwag. Dewiswch hyd at bedair swydd wahanol ac ymchwiliwch:

- yr hyfforddiant, y sgiliau neu'r profiad sy'n ofynnol
- nifer yr oriau i'w gweithio - ydy'r swydd yn un llawn amser neu'n un rhan amser?
- y cyflog neu'r tâl sy'n cael ei gynnig
- y manteision sy'n cael eu cynnig.

Wedyn cwblhewch y grid isod i roi manylion eich canfyddiadau.

Manylion y swydd	Enw'r swydd: 1.	Enw'r swydd: 2.
• Sgiliau		
• Profiad		
• Hyfforddiant / cymwysterau		
• Oriau: llawn amser neu ran amser. Oes angen gweithio shifftiau neu ar benwythnosau?		
• Arian: cyflogau neu dâl		
• Manteision		

--	--	--

Manylion y swydd	Enw'r swydd: 3.	Enw'r swydd: 4.
• Sgiliau		
• Profiad		
• Hyfforddiant / cymwysterau		
• Oriau: llawn amser neu ran amser. Oes angen gweithio shifftiau neu ar benwythnosau?		
• Arian: cyflogau neu dâl		
• Manteision		

1.2.2 Gweithgaredd 2 (AC 1.3)

Cofiwch mai symiau 'crynswth' yw'r cyflog neu'r tâl sy'n cael ei gynnig gan gyflogwyr (hy cyn gwneud unrhyw ddiidyniadau), nid y swm y byddwch yn ei dderbyn mewn gwirionedd.

Ar gyfer y tâl y buoch yn ei ymchwilio yng Ngweithgaredd 1, cyfrifwch y tâl net neu'r tâl mynd adref a chwblhau'r grid isod. I wneud hyn, tynnwch allan y Dreth Incwm ac Yswiriant Gwladol. Darllenwch Daflen Ffeithiau Addysg Nationwide - *Earning Money* (FA1).

	Enw'r swydd				
	Enghraifft	1.	2.	3.	4.
Cyflog crynswth (brasamcan os nad yw wedi'i nodi)	£20,000				
Treth Incwm wedi'i didynnu (cofiwch y Lwfans Personol a chyfradd dreth enillwyr uwch)	£20,000 - £6,745 = £13,255. Treth incwm ar 20% = £2,651 o				

	dreth i'w thalu				
Yswiriant Gwladol (YG) wedi'i ddidynu (o'r Cyflog Crynswth)	£20,000 @ 11% = £2,200 Yswiriant Gwladol i'w dalu.				
Cyflog net	£20,000 - £2,651 - <u>£2,200</u> <u>£15,149</u>				

1.3 Pam mae rhai swyddi'n talu mwy na swyddi eraill

Darllenwch drwy Daflen Ffeithiau Addysg Nationwide - *Benefits* (FA3) ac ymchwiliwch yrfaeodd a swyddi ar wefan y Ganolfan Waith jobseekers.direct.gov.uk. Yna darllenwch yr astudiaethau achos isod ac atebwch y cwestiynau.

Astudiaeth achos 1
Mae John yn 17. Mae wedi dechrau gweithio gyda chwmni adeiladu fel labrwr di-grefft. Mae'n ennill cyflog da.

1.3.1 Esboniwch Sut bydd dewis gyrfa John yn effeithio ar ei gyllid yn y dyfodol? (AC 2.1)

.....
.....

Astudiaeth achos 2
Mae Jane yn 18 oed ac yn gobeithio mynd yn athrawes. Mae hi'n astudio lefel A lawn amser yn y coleg ac yn gwneud cais i fynd i brifysgol.

1.3.2 Sut bydd dewis gyrfa Jane yn effeithio ar ei chyllid yn y dyfodol? (AC 2.1)

.....
.....

1.4 Dewis gyrfa

Dewiswch ddwy yrfa sydd o ddiddordeb i chi. Llenwch y tabl isod i gynnwys gwybodaeth am y cymwysterau angenrheidiol a chyflogau eich dau ddewis gyrfa. (AC 3.1)

	Dewis Gyrfa 1.....	Dewis Gyrfa 2.....
Cymwysterau:		
TGAU	Nifer sydd ei angen: Pynciau:	Nifer sydd ei angen: Pynciau:

Addysg bellach	Ticiwch yr ateb: Safon Uwch Diploma Cenedlaethol BTEC prentisiaeth hyfforddiant galwedigaethol	Ticiwch yr ateb: Safon Uwch Diploma Cenedlaethol BTEC prentisiaeth hyfforddiant galwedigaethol
Gradd	Oes/Nac oes (Dilêwch)	Oes/Nac oes (Dilêwch)
Hyfforddiant bellach		
Tâl/ cefnogaeth ariannol:		
Incwm yn ystod hyfforddiant		
Tâl cychwyn		
Tâl ar ôl cael profiad		

Nawr chwaraewch Gêm Ryngweithiol Addysg Nationwide 'Money Matrix' (Game Practice) *Pay Packets*.